

Vpliv sodobnih tehnologij na razvoj bibliotekarjev in bibliotekarstva

5. skupni simpozij Sekcije za specialne knjižnice in Sekcije za visokošolske knjižnice pri ZBDS
Ljubljana, 17. -18. oktobra 2012

Primož Južnič

Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo
Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

Knjižničar, od zaposlitve k profesiji

Profesija je veliko več od zaposlitve, ker zajema ne le tisto, kar delamo, ampak tudi vse tisto, kar znamo.

V profesiji deluje ekspert-strokovnjak.

1. Strokovnjak ve bolje od samega uporabnika njegovih storitev, kaj je zanj bolje in na tem gradi profesijo.
2. Intelektualna avtonomija, temelječa na ekspertnem znanju in profesionalni zavesti, je temelj stroke in dejavnosti.

Profesija knjižničarja – informacijskega strokovnjaka

Izobraževanje in usposabljanje.

1. Izobrazbo daje univerza s svojimi študijskimi programi.
2. Usposabljanje pa je dolžnost delodajalca.

Oboje povezuje profesija.

Bodočnost bibliotekarstva in informacijske znanosti

Ob naraščajoči digitalizaciji informacijskih virov in ob poglobljajoči se ekonomski krizi, so se knjižnice in knjižničarji znašle na razpotju velikih sprememb.

Z novimi tehnologijami bi knjižnice in knjižničarji morali postati še boljši in še uspešnejši, saj imajo več možnosti, da uveljavljajo svojo strokovnost in znanje.

A temu ni vedno tako.

Pogosta napaka

Knjižničarji včasih menimo, da moramo slediti tehnologiji in ne svojemu **poslanstvu**.

- Vzrok

Opravljanje poklica kot zaposlitve in ne kot profesije.

- Posledica

Zaostajanje in izguba uporabnikov in s tem pomena, statusa in položaja.

Uvajanje IKT v knjižnice

1. Modernizacija.

Ne prinaša bistvenih novosti v delo knjižnic.

2. Inovacija.

Preizkušanje novih možnosti.

3. Transformacija.

Temeljno spreminjanje celotne dejavnosti.

Uporabniki in deležniki

Uporabniki se spreminjajo in jih je bolje zajeti s pojmom **deležniki** knjižnice. Pomembno je, da jih sproti obveščamo o tem, kar knjižnica dela in v kakšno smer se razvija. Le skupaj z njimi jo lahko razvijemo v ustanovo, ki uspešno uveljavlja nove pristope.

Knjižničarji-informacijski strokovnjaki morajo videti tudi sebe kot partnerje in skrbeti za različne interese in pričakovanja deležnikov! To pomeni razvijanje novih storitev.

Primer nove storitve

Bibliometrijske analize

- ✂ Pomen bibliometrije kot načina evaluacije raziskovalnega dela,
- ✂ Strokovnjaki za bibliografske zapise,
- ✂ Neodvisnost in avtonomnost,
- ✂ Poznavanje procesov znanstvenega komuniciranja in informiranja.

Dodana vrednost

Ponudba storitve z dodano vrednostjo, kot je to bibliometrijska, pelje k ustvarjanju resnično novih informacij.

Nove in inovativne storitve ustvarjajo priložnost za knjižničarje v SK in VK, da najdejo nove vloge znotraj svoje ustanove in znotraj raziskovalne skupnosti.

Transparentnost

Transparentnost je ena sestavnih delov znanosti in je osnova njene zanesljivosti in verodostojnosti.

Knjižničarji, kot tvorci bibliografskih zapisov v sistemu COBISS (pomemben del SICRISa) Imajo že danes pomembno vlogo.

Potrebno je stopiti samo korak naprej, k analizi.

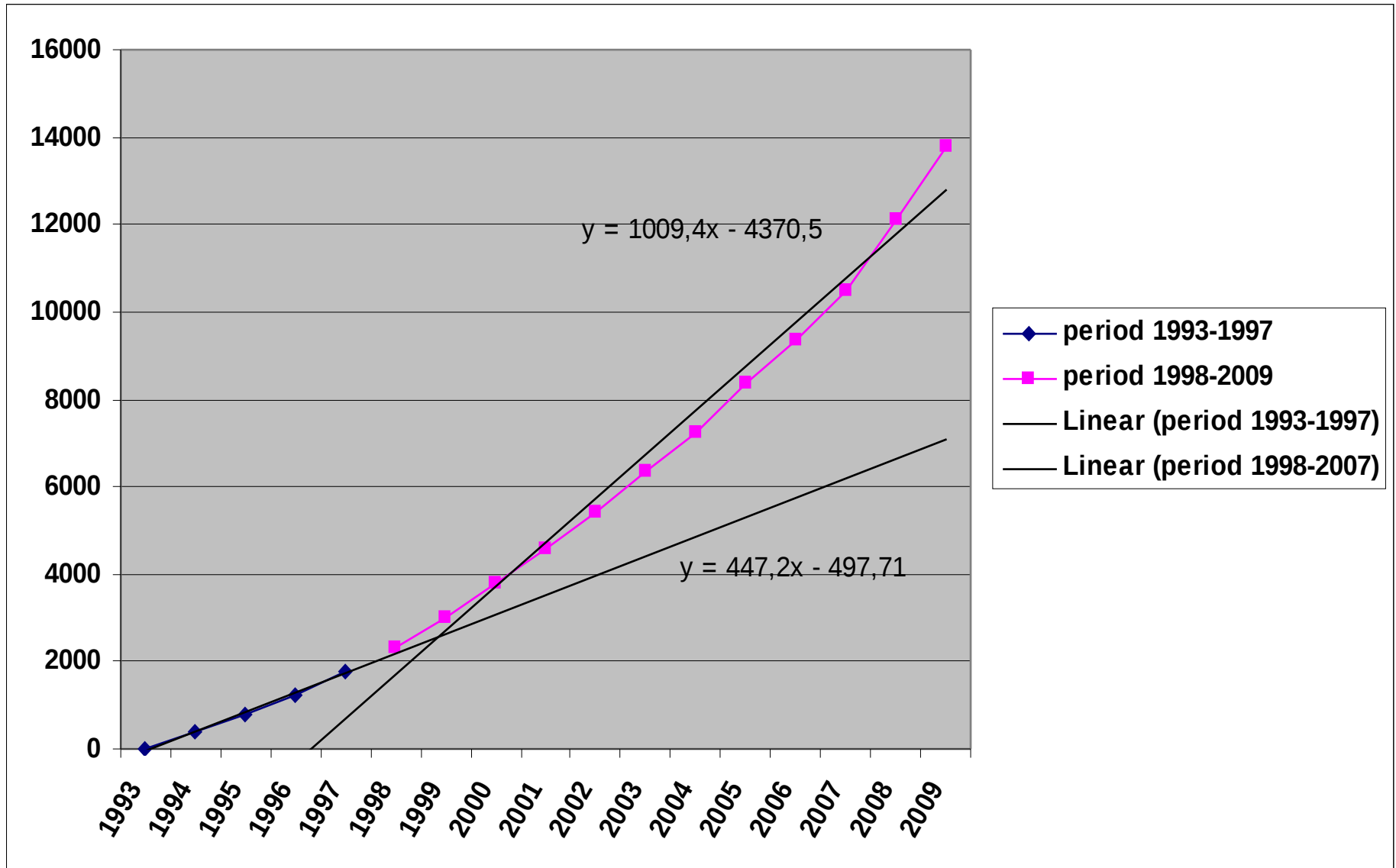
Prednosti v COBISSu vodenih bibliografij raziskovalcev

Podoben sistem ima le nekaj držav: Belgija (Flamski del), Danska in Norveška.

Prednosti:

1. **Kompletnost:** Vse objave so v sistemu in nismo odvisno od tujih virov.
2. **Možne različne uporabe** tako zbranih podatkov.
3. **Transparentnost:** Podatki so javno dostopni in preverljivi.

Rast

Izzivi

Poznavanje bibliometrije in širše evaluacijskih postopkov in meril v znanosti mora postati ena od osnovnih usposobljenosti vseh, ki delajo v knjižnicah, ki podpirajo znanstveno raziskovanje.

Knjižnični in informacijski strokovnjaki bi morali zagrabiti priložnost, da lahko vplivajo na znanstveno politiko in odločanje. (Ch. Oppenheim, 2008)